

דברי משיח

ה'תשמ"ט

התוועדות ש"פ יתרו, כ"ב שבט

יאָרצייט-הילולא הראשון של הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא נייע זייע

מכבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור על ידי

„המכון להפצת תורתו של משיח“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה

ה' תהא שנת עצמות טובה

שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

פתח דבר

לקראת ש"פ יתרו – הננו מוציאים לאור "הנחה" ויומן מהתוועדות ש"פ יתרו, כ"ב שבט תשמ"ט (לפני שלושים שנה) – תדפיס מיוחד מתוך "דברי משיח – ה'תשמ"ט".

בתור הוספה, באו בסוף הקונטרס "פנינים" נבחרים מחלוקת הדולרים לצדקה ביום ראשון, כ"ג שבט ה'תשמ"ט (הר"ד המלא יתפרסם א"ה בכרך השייך לתקופה זו). כמו"כ באו "פנינים" נבחרים מחלוקת הדולרים דיום ראשון, יו"ד סיון תש"נ – בפרסום ראשון – מתוך סרט הקלטה ממהלך החלוקה (מתוך דברי משיח תש"נ ח"ד, הנמצא בדפוס).

*

אודות המעלות שבסדרה זו, ואופן עריכת השיחות¹ והיומן² – ראה בארוכה ב"פתח דבר" ל"דברי משיח" ה'תשנ"ב חלק ראשון.

*

מבין שלל השיחות שנאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א במשך השנים תשי"י-תשנ"ב (ולפני כן), ת"ל זכינו שרובן ככולן נשמרו על הכתב או בהקלטה. אולם, עדיין ישנן ריבוי שיחות שטרם ראו אור מעולם, ובוה בקשתנו שטוחה כלפי ציבור אנ"ש והתמימים: אנא, מי שבידיו הנחות ורשימות משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, וכן ר"ד בעת חלוקת השטרות לצדקה או "יחידות" וכיו"ב, ויומנים מ"בית חיינו" (ובמיוחד מהשנים תשמ"ח-תש"נ), שיואיל לשלחן למערכת ע"מ שנוכל לזכות בהן את הרבים.

ויהי רצון שע"י הדפסת ולימוד "דברי משיח", נזכה תיכף ומיד ממש לגאולה האמתית והשלימה, בהתגלותו המלאה והמושלמת של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. ויחזק השי"ת בריאותו ויתן לו אריכות ימים ושנים טובות ונעימות וחיים נצחיים, ויראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו, חסידיו ומכלל ישראל, וינהיג את כולנו מתוך בריאות, הרחבה ונחת, ובקרוב ממש יולייכנו קוממיות לארצנו הקדושה, ונלמד תורתו של משיח מפיו של משיח צדקנו, שילמד תורה את כל העולם כולו, ומלך ביפיו תחזינה עינינו בהתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומי"ד ממ"ש ממש, והיתה לה' המלוכה, אמן כן יהי רצון.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד !

"המכון להפצת תורתו של משיח"

ימות המשיח,

ט"ז שבט, ר"ה לאילנות ה'תשע"ט (ה' תהא שנת עצמות טובה),
שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,
ברוקלין, נ.י.

(1) השיחה הנוכחית נערכה ע"י שילוב ב' הנחות (ה"תוכן קצר" ש"ל ע"י "ועד הנחות התמימים", וה"ר"ד" ש"ל ע"י מערכת "פאקס א שיחה"), ונוספו בה פרטים מה"השלמות" לשיחה המוגהת ש"ל ע"י "ועד הנחות התמימים" ו"ועד הנחות בלה"ק". לשלימות הענינים המבוארים בשיחה, יש לעיין בשיחה המוגהת (סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 225 ואילך).

(2) היומן נערך ע"פ מכתב א' התמימים מ"קבוצה" תשמ"ט (ותורגמו נתונה לו על מסירתו לנו לפרסום) ויומנו של ר' א.ש. מאן. וכאן המקום לבקש שכל מי שברשותו יומנים מבית חיינו משנת תשמ"ט, שיואיל לשלחם למערכת ע"מ לזכות את הרבים.

בס"ד. התוועדות ש"פ יתרו, כ"ב שבט ה'תשמ"ט

— יִאָרְצִיִּיט-הִילולָא הַרְאָשׁוֹן שֶׁל הַרְבֵּנִית הַצְדֻקְנִית מֵרַת חַי' מוֹשְׁקָא נ"ע זי"ע —
הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

[כשנכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות ניגנו ניגון שמח. אחרי שבירך על היין ניגנו "אוהב ה' שערי ציון"].

א. "והחי יתן אל לבו" הוא פסוק בתורה, בספר קהלת¹, אחד מכ"ד ספרי קודש, היינו שזהו ציווי והוראה בתורה.

אבל, מסתבר לומר שתוכן ענין זה (ד"והחי יתן אל לבו") התקיים גם לפני הציווי שנאמר בקהלת, וגם לפני מתן תורה, כי "והחי יתן אל לבו" הוא ענין המובן בשכל האדם החי (ובפרט "אתם קרויין אדם"²), שטבע בר שכל הוא – לחשוב ולהתבונן בהמאורעות בחייו ומסביבו, וללמוד מהם הוראות. אלא, שלאחר שזה נעשה הוראה בתורה (ספר קהלת), זה מקבל את התוקף של תורה.

וע"ד שהוא בנוגע לכללות ענין התורה – כמבואר ב"פרשה החסידית" דשבוע זה³, שגם לפני מתן תורה למדו תורה וקיימו אותה, עד שהיתה לזה פעולה בהנהגת העולם, וכמאחז⁴ "קיים אברהם אבינו כל התורה כולה עד שלא ניתנה",

[עד שאפילו קודם בריאת העולם ג"כ היתה תורה, ולתורה היתה גם פעולה על העולם, כמאחז⁵ "תורה קדמה לעולם", שבזה מודגשים שני ענינים: מצד אחד – התורה קדמה ולמעלה מהעולם, ולאידך גיסא – זה גופא שאומרים ש"קדמה לעולם" מורה שיש לזה שייכות עם העולם (כי יש כמה ענינים שקדמו לעולם, ואין אומרים עליהם הלשון הנ"ל, כי אין להם בכלל ערך וחשיבות עם העולם)],

ועד שכמה ענינים בתורה הם דברים המובנים בשכל אנושי, ולכן קיימו אותם גם לפני הציווי בתורה.

וכמו בנוגע לעשרת הדברות בפרשתנו, שרובם ענינים פשוטים המובנים בשכל האדם – לא רק של יהודי, אלא גם של אינו-יהודי, ועד גם של אינו-מאמין; החל מ"אנכי ה' אלקיך"⁶, שמוכן בשכל דמכיון שהקב"ה ברא את העולם, צריכה להיות שייכות בין העולם ובין בורא העולם⁷ (אפילו בלי הידיעה בפרטים, שההתהוות היא בכל רגע

(4) יומא כח, ב.

(1) ז, ב.

(5) ראה מדרש תהלים צ, ג. ב"ר פ"ח, ב. ויק"ר פי"ט,

(2) יבמות סא, רע"א.

א. תנחומא וישב ד. וש"נ. זח"ב מט, א.

(3) תו"א פרשתנו (יתרו) סו, סע"ג ואילך.

(6) פרשתנו כ, ב. ואתחנן ה, ו.

ורגע⁸ וכיו"ב). ובפרט שהפסוק עצמו נותן את הטעם על זה ("אנכי ה' אלקיך) אשר הוצאתיך מארץ מצרים".

ועד"ז שאר עשרת הדברות שלאחרי זה הם ענינים המובנים בשכל הפשוט, עד לסיום – "וכל אשר לרעך"⁹, שהוא ענין המובן בשכל, "מה דעלך סני לחברך לא תעביד"¹⁰.

אלא שע"י ציווי ה' על ענינים אלו במתן תורה, ניתוסף בהם תוקף וחיודוש מיוחד, כמבואר ב"פרשה החסידית" – שאז ניתוסף הענין ד"ביום הזה" (כמ"ש בפסוק¹¹ "ביום הזה" סתם, ורק בתורה שבע"פ¹² (כמבואר בתו"א שם) לומדים מגזירה שוה איזה יום זה), שקיום מצוות אלו יהי' באופן של "חדשים" בכל יום ויום ("היום"¹³), עד באופן ד"הזה" – "מראה באצבעו ואומר זה"¹⁴, כמבואר שם.

ועד"ז מובן בנוגע ל"והחי יתן אל לבו", שתוכנו "דעלך סני כו'", וכמבואר במדרש רבה¹⁵ עה"פ (והובא גם בפירושו רש"י) "עביד חסדא דיעבדון לך . . גמול חסד דתתגמל חסד" – שזה ענין המובן גם ע"פ שכל האנושי. אלא, דלאחר ששלמה כתב את זה בקהלת – ניתוסף בזה התוקף של תורה, מעין התוקף דציווי לאחר מתן תורה לגבי לפני זה.

ב. וגם לאחר הציווי על זה (בספר קהלת) – ישנן כו"כ דרגות בקיום הוראה זו. כמובן בפשטות, שאינו דומה קיום הוראה זו ע"י מישהו הנמצא בתחילת העבודה (ועד "בן חמש למקרא"¹⁶) לגבי קיומה ע"י מישהו שכבר נתגדל וניתוספו אצלו ידיעות כו'. והיינו: כשניתוסף בחיים שלו ("והחי"), מובן שגם הנתינה אל לבו ("יתן אל לבו") היא באופן נעלה יותר.

ועד שבא להבנה שלימה בענין "והחי יתן אל לבו", עד כפירושו השני במדרש – שזה קאי על הקב"ה: "והחי יתן אל לבו זה חי העולמים, שהוא משלם שכר לבר נש על כל פסיעה ופסיעה בגמילות חסדים".

וב"חי העולמים" עצמו ג"כ כמה פירושים, זה למעלה מזה: פירוש א' ש"חי העולמים" קאי על הקב"ה שהוא מקור החיות של כל העולמות¹⁷, היינו בחי' אלקות השייך לעולמות; ופירוש נעלה יותר יש לומר, ש"עולמים" הוא מלשון נצחיות, שלמעלה מגדר זמן כו', היינו אלקות שלמעלה מעולמות סתם.

ומדרגא זו ד"חי העולמים" נמשכת ההשפעה עד למטה מטה, ונוסף על השפעה כללית – "הוא משלם שכר לבר נש על כל פסיעה ופסיעה", פרטים ופרטי פרטים.

(12) שבת פו, ב.

(13) פרש"י עה"פ. עקב יא, יג. תבוא כו, טז. ועוד.

(14) ראה תענית בסופה. שמו"ר פכ"ג, יד.

(15) קה"ר פ"ז, ה.

(16) אבות פ"ה מכ"ב.

(17) ראה גם אוה"ת נ"ך (כרך ב) עה"פ (ע' א'קכג).

(7) בהנחה אחרת: כי מציאות הנברא מכריחה שישנה מציאות הבורא.

(8) שעה"ה"א פ"א.

(9) פרשתנו שם, יד. ואתחנן שם, יח.

(10) שבת לא, א.

(11) פרשתנו יט, א.

ומזה יש לימוד גם ב"והחי יתן אל לבו" בפשטות (שקאי על אדם החי), שהוראה זו שייכת לכל בני ישראל, מגדול שבגדולים עד לקטן שבקטנים, ו"יתן אל לבו" בכל העולמות ובכל הפרטים ופרטי פרטים ("כל פסיעה ופסיעה"), עד בדרגות הכי תחתונות, ולא רק במדבר חי וצומח, אלא גם בדומם, ובדומם עצמו – לא רק בחלק העליון שבו, אלא גם בחלק התחתון וכו'.

והוראה זו בתורה שניתנה ע"י הקב"ה, היא גם נתינת כח, ובאופן ד"כל הנותן בעין יפה נותן"¹⁸. ובפרט שהציווי עצמו קשור עם "יתן אל לבו", שזה בודאי צריך להיות באופן של נתינה בעין יפה דוקא – גם ביחס לעצמו, היינו שקיום הוראה זו צריך להיות בעין יפה, מתוך שמחה וטוב לבב, שע"ז זוכים גם להמשכת ברכותיו של הקב"ה בעין יפה, בסבר פנים יפות, ומתוך שמחה וטוב לבב.

ג. ע"פ הנ"ל מובן, שלאחר ה"והחי יתן אל לבו" במשך השנה הראשונה – ניתוסף בזה חידוש שלא בערך כשמגיעים לסיום תקופה שלימה והתחלת תקופה חדשה, שזהו ביום היארצייט לאחר סיום הי"ב חודש, כמובן מאמירת קדיש ביום זה, שענינו הוא עליית הנשמה גם במשך הי"א חודש, ועאכו"כ בסיום הי"ב חודש (לאחר ההפסק בזה במשך חודש הי"ב), שמורה על עלי' שלא בערך¹⁹.

ומזה גם מובנת ההוראה בנוגע לפועל ב"והחי יתן אל לבו":

עיקר ענין הקדיש הוא קדיש דרבנו, "שמי' רבא דאגדתא" שעל זה "עלמא . . קא מקיים"²⁰, וקשור גם עם אריכות ימים ושנים טובות, עד למאה ועשרים שנה, ויותר מזה – "כימי העץ ימי עמי"²¹.

ומכיון שביום זה מתחילה עלי' חדשה הקשורה עם אמירת הקדיש כו' – מובן, שאצל כאו"א ("החי") צריך להיות "יתן אל לבו" באופן חדש ושלא בערך לכל לראש בנוגע ל"אגדתא" – הוספה בקביעות עתים לתורה, ובפרט בחלק האגדה שבתורה, ש"רוב סודות התורה גנוזין בה"²², ובפשטות – לימוד פנימיות התורה, זוהי תורת החסידות, וגם לימוד נגלה שבתורה.

ועד ללימוד באופן שהסוד נעשה אצלו דבר גלוי בדרך הפשט (באופן המובן גם לאנשים פשוטים), ע"י הדרוש ורמז שביניהם [ולהעיר מב' הדיעות האם פנימיות התורה היא בכלל מקרא (כמבואר בלקו"ת²³) או בכלל גמרא²⁴].

ד. ובנוגע לפועל:

21 ישע"י סה, כב.
22 אגה"ק סכ"ג (קלז, א).
23 ויקרא ה, ג.
24 הלי' ת"ת לאדה"ז פ"ב סוף ה"א. וראה לקו"ש חיי"ד ע' 237. ועוד.

18 ראה ב"ב נג, א. סה, א. עא, סע"א. רמב"ם הלי' מכירה פכ"ה ה"ד. הלי' זכי' ומתנה פ"א הכ"ב.
19 ראה דברי משיח – שיחת ש"פ שמות שנה זו ס"א ואילך. וש"נ.
20 סוטה מט, א.

יש להציע לקבוע שיעורים רבים בלימוד החסידות ובלמוד הנגלה, ובפרט במקומות שאין שם קביעת עתים לתורה לעת עתה. ובשיעורים הקיימים מכבר – להוסיף ולהתחזק בכמות ובאיכות.

ובמעמד שיעורים אלו (לא באמצע הלימוד, אלא בתחילתו או בסיומו – כדי שלא לבלבל) יש לעורר אודות עניני יראת שמים בכלל, ובפרט – בעבודת התפילה וקיום המצוות, כולל מצות הצדקה²⁵ – שלושה עמודים שעליהם העולם עומד²⁶ (וקיים²⁷), הן העולם גדול והן ה"עולם קטן"²⁸, שמקורו – "חי העולמים".

והיינו, שמנצלים את האסיפה ללמוד בקבוצות, ועאכו"כ "ברוב עם"²⁹, כדי שיעי"ז יתוסף גם בקבלת וקיום החלטות טובות בשאר עניני קדושה, כידוע מ"ש בקונטרס "החלצו"³⁰ ש"ההסכם אשר עושים שנים או רבים יש לזה חיזוק הרבה יותר מההסכם שעושה בפני עצמו כו".

[וכאשר מציעים אודות כך בסבר פנים יפות ומתוך שמחה וטוב לבב – תתקבל ההצעה יותר אצל השומעים].

ועי"ז נמשכות כל הברכות מ"חי העולמים", ברכות כלליות וברכות פרטיות, עד לפרטי פרטים, "כל פסיעה ופסיעה".

ובפרט בסיום תקופה של י"ב חודש, שקשור גם עם תחילת התקופה שלאחרי זה, כמדובר כמה פעמים בסיום התקופה אינו סוף, אלא זה קשור עם ההמשך לאחרי זה.

וכפי שאומרים בסיום על מסכת או על הש"ס – "הדרן עלך כו", ו"נעוץ סופן בתחילתן"³¹ – דמסכת עוקצין (בסיום הש"ס) ומסכת ברכות (בתחילת הש"ס), דאף שהם דברים הפכיים מן הקצה אל הקצה, שהרי "עוקצין" הוא ענין הטפל אל הפרי, עד מלשון "עוקץ", קצה השני מענין הברכה (ברכות) – מכל מקום נמשכת הברכה עד למטה מטה, גם בבחי' עוקצין.

עד לברכה העיקרית (כמנהג ישראל לסיים בברכה זו) – ברכת "ובא לציון גואל"³², ומסיימים ב"ונאמר אמן", לשון נצחון³³, "אנן ניצוחי"א"³⁴, עד לגמר ונצחון הגלות, תיכף ומיד, ו"לא עיכבן אפילו כהרף עין"³⁵.

[אחרי שיחה זו ניגנו ניגון שמח].

גם אדר"נ פל"א. קה"ר פ"א, ד. ועוד.
 (29) משלי יד, כח.
 (30) פ"י (ע' 12. סה"מ תרנ"ט ע' סא).
 (31) ספר יצירה פ"א מ"ז.
 (32) ישעי' נט, כ.
 (33) ברכות נג, ב. נזיר בסופה.
 (34) ראה ויק"ר פ"ל, ב.
 (35) ראה מכילתא ופרש"י בא יב, מא.

(25) בהנחה אחרת: ומעלה מיוחדת בקביעות עיתים ע"י כמה וכמה ביחד, שאז נוסף על לימוד התורה שלהם, הרי כרגיל לפני הלימוד ואחריו מדברים הם גם בענינים של "עבודה" – יראת שמים ותפילה, ובענינים של צדקה וגמילות חסדים.
 (26) אבות פ"א מ"ב.
 (27) ראה שם מ"ח.
 (28) ראה תנחומא פקודי ג. תקו"ז תס"ט (ק, ב). וראה

— שיחה ב' —

ה. "והחי יתן אל לבו" הוא הוראה תמידית ונוגע לכל פרט ופרט, ועד"ז בכל יום, כולל – יום זה, כ"ב שבט. היינו, שנוסף להוראה הכללית, צריכה להיות הוראה גם מפרטי הדבר, כולל מתאריך היום, שיעורי היום וכו', ובנדון דידן – כ"ב שבט.

ונוסף להלימוד מתאריך יום זה בכלל (שאינו תלוי במאורעות היום) – שקיימת כבר אלפי שנה מזמן מנין החדשים ע"פ מהלך הלבנה – ישנו לימוד גם ממאורעות היום, כמארז"ל³⁶ "מגלגלין זכות ליום זכאי".

ו. ויובן בהקדם ביאור ההוראה – "והחי יתן אל לבו" – בשיעור היומי ברמב"ם לכל אחד ואחת, אנשים נשים וטף, וכמ"ש הרמב"ם בסוף הלכות תמורה ש"רוב דיני התורה אינן אלא . . . לתקן הדעות וליישר כל המעשים".

[ולהעיר שהענין ד"תמורה" בעבודה קאי על בירור כל עניני העולם ולעשות מהם קדושה – "והי" הוא ותמורתו יהי' קודש"³⁷, היינו שגם דבר חול נעשה קודש, ואפילו דבר שאולי הי' בעל מום, או שהוא בודאי בעל מום, נעשה ג"כ קודש].

בהתחלת השיעור היומי כותב הרמב"ם³⁸: "המבעיר כל שהוא חייב, והוא שיהא צריך לאפר, אבל אם הבעיר דרך השחתה פטור, מפני שהוא מקלקל".

וביאור הענין:

"המבעיר" ענינו אהבת ה', שנפעלת ע"י עבודת התפילה, "לית פולחנא כפולחנא דרחימותא"³⁹. ועבודת האדם היא "להבעיר" ("אֲנַצִּינְדֹן") את עצמו וכל העולם עם "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה"⁴⁰, להקריבו כ"עולה תמימה" לה' באש המזבח.

ועבודה זו צריכה להיות (אפילו) ב"כל שהוא", שבכל דבר וכל פרט, להיותו מציאות דבר, צריך להיות "והחי יתן אל לבו" גם בדבר זה להבעירו באש אלקי, וע"י כאו"א מישראל, אפילו מי שאינו שייך להדליק מדורה גדולה, אלא רק "המבעיר כל שהוא" – הניצוץ יהדות שבו, שזה מספיק להדליק את אש הנשמה שלו.

ברם, אף שעבודה זו "לעלות השמימה" כקרבן לה' היא עבודה נעלית ביותר, ממשך הרמב"ם, שבכדי שעבודת ההבערה תחשב כמלאכה ועבודה שלימה, התנאי הוא "שיהא צריך לאפר" (מה שנשאר מן האש שלא נכלה ונכלל באש). והיינו, שאין הכוונה שמכלה את הדבר לגמרי ועולה למעלה כטבע האש, אלא התכלית היא דוקא ההמשכה (שוב) למטה, כנשמה בגוף בעולם הזה הגשמי ("צריך לאפר"); ולאידך אין זו מציאות בפני עצמה, אלא באופן של "אפר" – ביטול בתכלית.

39) ראה זהר ח"ב נה, ב. ח"ג רסז, א. לקר"ת שלח מב, ג. ובכ"מ.
40) צו ו, ו.

36) תענית כט, א.
37) בחוקותי כז, לג.
38) הל' שבת פי"ב ה"א.

[וענין זה מודגש בהלכות שבת, שענינה – "לקבוע בנפשותנו אמונת חידוש העולם"⁴¹, ולהפוך את רשות הרבים לרשות היחיד⁴². וכמו דחשיב הרמב"ם⁴³ ד' הרשויות בסדר זה. ולהעיר מלשונו "ארבע רשויות לשבת", שמהפכים את ארבע הרשויות לענין שבת לה'. וכידוע שכל ענין של ארבע קשור עם ד' אותיות שם הוי' וד' אותיות שם אדני-י (הקשור עם שם הוי'⁴⁴), שזה מורה על ההמשכה מלמעלה מעלה (הוי') עד בתחתונים, וכדאיתא במדרש⁴⁵ בנוגע לשמו של הקב"ה "מה שמי . . . לך נאה להקראות אדני-י שאתה אדון לכל בריותיך"].

ודיוק הלשון הוא "אפר", שזהו הנשאר (לאחר השריפה) מד' היסודות, דמורה על ענין הביטול דקדושה (כמבואר באגרת הקודש⁴⁶), ולא "עפר"⁴⁷ (שהוא ענין הריבוי ורומז להע' אומות). ועיי' מתקשר ב"אפרו של יצחק" ש"נראה לפני (הקב"ה) צבור ומונח על המזבח"⁴⁸, שלכן "לא נאמרה זכירה ביצחק"⁴⁸, דאין צורך לעורר אצל הקב"ה את הזכרון בענין זה (כמו שמתפללים "זכרנו" וכיו"ב), כי זה מונח בגלוי אצל הקב"ה באופן של ראי' מוחשית.

ודוגמתו בכל יהודי, שאצל כאו"א ישנו ענין העקידה, שהוא כח המסירת נפש – שהוא "אפרו" (אפר שלו), שמבלי להתחשב במעמדו ומצבו, הרי כשבא לענין המסירת נפש – אינו צריך כלל להתבוננות⁴⁹ (כמו באהבה ויראה שזקוקים להתבוננות כדי לבוא "לאהבתו ויראתו"⁵⁰), וכפסק דין הרמב"ם⁵¹ שכל אחד מישראל רצונו הפנימי הוא לקיים את כל מצוות התורה.

וגם כששואלים אודות זה אצל ילד קטן, הרי אם הוא רק ילד יהודי ("א אידיש קינד"), יצהיר בכל התוקף שימסור נפשו לאבינו שבשמים! וכידוע הסיפור⁵² בנוגע לחינוך בנותיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר (בעלת ההילולא דיום זה), שהמלמד רצה להלביש כל דבר בשכל, ולא להפחיד אותן במעשי ניסים ומסירת נפש⁵³, ואמר לו כ"ק מו"ח אדמו"ר, שאדרבה – ילד יהודי יש להתחיל את חינוכו דוקא בסיפורי מסירת נפש, ודוקא זה מונח ("לייגט זיך") אצל ילד יהודי בפשטות!

(48) תו"כ ופרש"י בחוקתי כו, מב.
 (49) ראה הערת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בסה"מ תש"ט ע' 121 ואילך.
 (50) רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ב ה"ב.
 (51) הל' גירושין פ"ב ה"כ.
 (52) ראה גם לקו"ש חי"ט ע' 91. דברי משיח – שיחת ש"פ חיי שרה שנה זו סוסי"ז.
 (53) בהנחה אחרת: שהמלמד רצה ללמדן קודם ענינים שבטבע ורק אח"כ מופתים כו', כדי לא לבלבל ולהבהיל את הילדות בענינים שלמעלה מהטבע.

(41) חינוך מצוה לב.
 (42) ראה תו"א מג"א צט, ד. לקו"ת תזריע כא, ג.
 לקו"ש חי"א ע' 68 ואילך.
 (43) הל' שבת פי"ד ה"א.
 (44) ראה ספר הערכים – חב"ד ערך אד' ס"ג (כרך א ע' רב ואילך). רש"נ.
 (45) ב"ר פי"ז, ד.
 (46) סט"ו (קכא, ב).
 (47) ראה גם שערי אורה שער החנוכה מז, סע"א-ב.

[ולהעיר, שע"פ סיפור זה מובן עוד יותר הקשר דענין הנ"ל (בנוגע לאפר) להיאָרצייט].

ז. ויש להוסיף – ע"פ ההוראה ללמוד מוסר וכו' מכל דבר – שהוראה עיקרית זו בכללות עבודת האדם מודגשת גם בתאריך יום זה, כ"ב שבט:

מספר כ"ב מרמז וקאי בכמה מקומות על כ"ב אותיות התורה שבהן נברא העולם, כולל גם ההתהוות הפרטית שלו, וכמו שאומר בכל יום בברכות השחר⁵⁴ – "נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראתה כו'", ובריאה זו באופן של יש מאין היא רק בכחו וביכלתו – בכח העצמות⁵⁵. וכאשר יתבונן שבכל רגע ורגע הוא מתהווה יש מאין מחדש (כתורת הבעש"ט⁵⁶), הרי לא שייך שיעשה שום ענין שהוא היפך רצונו של הקב"ה.

[ואע"פ שיהודי הוא למעלה מהבריאה, "נשמה שנתת בי טהורה היא", באצילות⁵⁶ שלמעלה מעולם הבריאה – הרי אח"כ "אתה בראתה אתה יצרתה כו" (כנ"ל). ואדרבה – עיקר הברכה הוא על "אתה בראתה כו'", שהוא נברא בתור מציאות דבר, ולא על "נשמה שנתת בי טהורה היא", שזהו בעיקר תואר על הנשמה, בתור הקדמה לדעת על מה מדובר].

ותיבת שבט פירושה בפשטות – מלשון מקל (שֶׁבֶט), שבניגוד ל"ענף" שהוא רך הרי שבט מורה על תוקף, שענינו – מלוכה וממשלה. וזוהי ההוראה – "והחי יתן אל לבו" – שיהודי ע"י התורה צריך להיות מנהיג ומושל בתוקף (מקל, אבל באופן ד"מקל נועם"⁵⁷, בדרכי נועם ושלוה, שאז נפטרים מהענין של "מקל⁵⁷ חובלים"⁵⁸ על העולם שנברא בכ"ב אותיות התורה, ולגלות ולפרסם בו מהותו וחיותו – (כ"ב אותיות) התורה.

ח. ע"פ כל הנ"ל מובן גם בנוגע למאורע יום זה, שהוא יום היאָרצייט של "אשת נעורים", והמדובר באשה צדקנית, בתו של נשיא דורנו (והרי הבת יש לה קשר מיוחד עם האב⁵⁹).

דהנה, להיות שנשמתה עלתה למעלה ונמצאת כבר בעולם האמת, ועולה בעילוי אחר עילוי וכו', ובפרט ביום היאָרצייט (שזו אמירת הקדיש היא בשביל עלי' שלא בערך, כנ"ל ס"ג) – ובפרט שגם בהיותה בעולם הזה הגשמי עסקה בכל המצוות "כמצות רצונך"⁶⁰ בכח אבי' ובזכותה – יש מקום לומר לכאורה, שהנשמה אינה רוצה לרדת למטה, שהרי אין לה כל קשר למעשה גשמי בעולם הזה הגשמי.

"מקל" יש בו תוקף ביחס לענף בעת חיבורו עם האילן, אלא שתוקף זה הוא בדרכי נועם ודרכי שלום, במכל שכן וקל וחומר מ"מקל נועם" (ואז אין צורך ב"מקל חובלים").

(59) ראה "היום יום" כח אייר.

(60) נוסח תפלת מוסף דשבת ויו"ט.

(54) ברכות ס, ב.

(55) אגה"ק ס"ב (קל, ריש ע"ב).

(56) ראה סידור האריז"ל במקומו. פ"ח שער (ב) הברכות רפ"ז. לקו"ת פ' ראה כז, א. ובכ"מ.

(57) ראה זכר' יא, ז. סנהדרין כד, א.

(58) בהנחה אחרת: ולהעיר שגם "שבט" (שאינו

על זה ישנו הלימוד משיעור הרמב"ם, ש"המבעיר . . . יהא צריך לאפר", כלומר, דהגם שטבע האש לעלות למעלה, מכל מקום תכלית ואמיתת העבודה היא דוקא כשזה "צריך לאפר". ועד"ז בנוגע לנשמה, דאף שהיתה להבה והיא עלתה ("אז ס'איז געווען אַ פייערל און זי איז אַרויף") בזה למעלה כו', ואח"כ נתעלתה בעילוי אחר עילוי בהאש שלמעלה – הרי להיות שתכלית הכוונה היא דוקא נשמה בגוף בעולם הזה הגשמי, לכן הנשמה משתוקקת לרדת למטה להתלבש בגוף גשמי!

וכמארז"ל⁶¹ "וחי בהם"⁶² ולא להיפך, שהכוונה היא שיחיו בזה ("אז מ'זאל לעבן מיט דעם") בחיים גשמיים. וכשם שנתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים⁶³ דוקא (וידוע פתגם אדמו"ר הזקן⁶⁴ שעל תאוה אין שאלה ("אויף אַ תאוה איז ניטאָ קיין קשיא"), כך יש לומר גם בנוגע להנשמה, שהשתוקקתה היא להיות למטה דוקא, ושתהי' לה שייכות למעשה המצוות בתחתונים דוקא.

ולכן, ביום ההסתלקות, שכל העבודה במשך כל החיים עולה אז למעלה ונתגלה ו"פועל⁶⁵ ישועות", הרי זה פועל דוקא "בקרב הארץ"⁶⁶.

ויש לקשר זה עם שמה של בעלת היִאֲרָצִיט: שמה הראשון "חיי", ענין החיים, ששלמותה – חיים גשמיים. וב' השמות ביחד בגימטריא "עת", שתוכנו – זמן מוגבל. ודוקא ע"י "עת" נתגלה ענין הכח (הכ"ח עתים⁶⁷).

וכן צריכה להיות הפעולה ב"חיי" למטה, שאף שישנה סוגיא האיומה (במסכת סנהדרין⁶⁸) בנוגע ל"אשת נעורים", שצריכה להיות זהירות בנוגע לנתינת עצות וכו' – מכל מקום נראה שההנהגה היא לא באופן זה (אלא ההיפך מזה לגמרי וכו') [כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך, ואמר: מי מכריח את זה – איני יודע, אבל כך היא המציאות...], שהרי פעולת הסתלקות הנשמה צריכה להיות לא בענין העלאה בלבד, אלא בעיקר ההמשכה וכו'.

ט. ע"פ הנ"ל מובן בנוגע ל"והחי יתן אל לבו", שעיקר ענינו ופעולתו צריך להיות בקו ההמשכה (ולא העלאה בלבד), להמשיך את עליית הנשמה למטה בענינים גשמיים דנשמה בגוף בעולם הזה.

וכנראה גם בנוסח "יזכור", שאמירתו היא בימים נעלים כמו יום הכיפורים וראש השנה, ומקשרים את עליית הנשמה דוקא עם פעולה של צדקה, ענין גשמי בעולם הזה הגשמי.

ס"ע ז. סה"מ תש"ב ע' 34. ובכ"מ.

(65) ל' הכתוב – תהלים עד, יב.

(66) אגה"ק ביאור לסימן ז"ך (קמז, סע"א-ב). סכ"ח

(קמח, סע"א).

(67) קהלת ג, ב ואילך.

(68) כב, א.

(61) יומא פה, ב. סנהדרין עד, א. וש"נ. רמב"ם הל'

יסוה"ת פ"ה ה"א.

(62) ואתחנן ד, טו.

(63) תנחומא נשא טז. בחוקות ג. במדב"ר פי"ג, ו.

תניא רפ"ו.

(64) הובא באוה"ת בלק ע' תקצז. המשך תרס"ו

[כפי שמסתמא כבר ידוע ה"סוד" בזה – שרבותינו נשיאינו אמרו "יזכור" בחשאי בראש השנה⁶⁹. [כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך, ואמר:] ואע"פ שזה ה' סוד, הרי מכיון שסיפרו לי את זה, הבינו שסוף כל סוף אני אפרסם אודות כך ברבים, והשאלה היא רק מתי!...]

ובנוגע לאלו שאין אומרים את זה בראש השנה – הרי זה נכלל ב"יזכור" שביום הכיפורים, שהוא ג"כ החתימה ד(כל עשרת ימי תשובה, כולל) ראש השנה].

ומזה מובן, ש"והחי יתן אל לבו" צריך להתבטא בפעולות טובות בגשמיות העולם דוקא – להוסיף ולהמשיך בהקמת והרחבת מוסדות על שמה ולזכותה כו', ובכללות לימוד מדרכי' והנהגותי'.

ועי"ז נעשית גם היא בחיים – מכיון ש"זרעה בחיים", דאף ש"וכי בכדי חנטו חנטיא וספדו ספדיא וכו'", הרי הגמרא⁷⁰ מתרצת בפשיטות ד"יעקב אבינו לא מת", ד"מה זרעו בחיים אף הוא בחיים". ובמכל שכן שזה נעשה על ידי קריאת שם לתינוקות על שמה, שע"ז נפעלים בשלימות ובפשטות הענינים ד"מה זרעו בחיים אף הוא בחיים". ועי"ז גם ניתוסף בהם חיים ("חיי") מחייהם של צדיקים, לאריכות ימים ושנים טובות.

ובכללות – ש"החי" – האדם ("דער מענטש"), "יתן אל לבו" – בכל עניני' והנהגותי' וכו', על מנת להסיק מהם בחייו הגשמיים, להמשיך "לחיות" ברוחה כו'.

ובזה גופא – בעילוי אחר עילוי, כלשון הכתוב⁷¹ "ילכו מחיל אל חיל", היינו, שככל שניתוסף בעלייתו צריכה להיות הוספה גם בה"יתן אל לבו". [ולהעיר שגם "חיל" הוא אותיות "חי" בתוספת ל', דקאי על "מגדל הפורח באויר"⁷², כצורת האות – שזה מגיע ("דערגרייכט") למעלה מן השורה בספר תורה⁷³, וגם עילוי זה (למעלה מהשורה) נמשך למטה דוקא, כנ"ל בארוכה].

י. ויש לקשר כל האמור להמסופר בפרשתנו⁷⁴, שבני ישראל טענו למשה "דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלקים פן נמות", להיות ש"על כל דיבור ודיבור פרח נשמתו"⁷⁵, ואף שהחזיר להם הקב"ה את נשמתם בטל תחי⁷⁵, בכל זאת לא סמכו רק על זה (כי חששו שזה יארע עוד הפעם), אלא מלכתחילה ביקשו מיד ממה רבינו "דבר אתה עמנו גו'".

פ"מ.

73) ראה ספר הערכים – חב"ד מערכת אותיות אות ל' ס"ט (ע' קלה ואילך).

74) כ, טז.

75) שבת פח, ב. שמו"ר פכ"ט, ד.

69) ראה גם שיחת ו' תשרי תשמ"ג (התנועותיות ח"א ע' 56).

70) תענית ה, ב.

71) תהלים פד, ח.

72) ראה סנהדרין קן, ב. זח"ב צא, א. עמה"מ ש"א

ואף שמשה לא רצה בזה, ואמר "התשתם את כחי כנקבה שנצטערת עליכם . . וכי לא הי' יפה לכם ללמוד מפי הגבורה ולא ללמוד ממני"⁷⁶, אבל הקב"ה הסכים להם ואמר "היטיבו כל אשר דיברו, מי יתן והי' לבכם זה להם ליראה אותי וגו'⁷⁷.

ובפרט בעמדנו בשנת הארבעים, שאז נעשה "נתן ה' לכם לב לדעת ועיניי לראות ואזניי לשמוע"⁷⁸; וכשם שהקב"ה קיבל אז את בקשת ישראל, שהם ישמעו את דברי ה' ע"י משה ממוצע המחבר בין בני ישראל להקב"ה – כן הוא גם עכשיו בנוגע למשה שבדורנו, נשיא דורנו, בתור ממוצע המחבר בין בני ישראל להקב"ה!

ולהוסיף עוד, שנקודה זו מודגשת גם בסיום הפרשה⁷⁹ בהציווי לעשות כבש למזבח – "ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו", דלכאורה, כשכהן עולה על המזבח להקריב קרבן לה', הרי הוא ודאי נתעלה, ומציאותו היתה צריכה להיות ע"ד קודם החטא, ובמילא – "ולא יתבוששו"⁸⁰, ואין כאן חשש ד"תגלה ערותך"? אלא שהכוונה היא, שתהי' מציאות האדם חי באמירתם "נעשה ונשמע"⁸¹. ויש לומר דאדרבה – עי"ז ניתוספה עוד מצוה [נוסף למצות מילה בכלל, שעלי' "נכרתו י"ג בריתות"⁸²].

ומזה באים ל"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם"⁸³, "מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני"⁸⁴ – אף שהם דינים הקשורים עם גשמיות העולם, ובאופן של "תשים לפניהם", תשים מלשון סימה⁸⁵ (אבן טובה⁸⁶), ותשים לפניהם, "כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם"⁸⁴, עד לפנייהם – לפנימיותם⁸⁷.

יא. והלימוד בנוגע לפועל:

"והחי יתן אל לבו" צריך להתבטא בהוספה במעשה בפועל בעולם הזה הגשמי, ובכללות – גלות בכל עניני העולם את כ"ב אותיות התורה שבהן נברא העולם, ועי"ז – לעשות "דבר מלך שלטון"⁸⁸, שולט ומושל (שבט) על כל העולם, שהתהוותו היא בכל רגע מחדש, החל מעצמו ("אָנהויבנדיק פון זיך אַליין") – שהתהוותו היא בכל רגע מחדש, שזהו לימוד מוסר הכי טוב להאדם, כשמתבונן מזמן לזמן שברגע זה ממש נתהווה האדם – והוא בפרט – מחדש ממש מאין ליש, שזה מביאו בפשטות לקיים את רצון ה'.

וע"י התבוננות זו בהתהוות האדם מחדש, הרי זה מביאו גם להתהוות החלטות חדשות, בהקמת מוסדות חדשים וכל הפעולות הקשורות עם ההסתלקות, כולל – גם

(82) רמב"ם סוף הל' מילה.

(83) ר"פ משפטים (כא, א).

(84) פרש"י עה"פ.

(85) ירושלמי ע"ז פ"ב סה"ז.

(86) ראה פני משה שם.

(87) תו"א משפטים עה, ג.

(88) קהלת ח, ד.

(76) פרש"י ואתחנן ה, כג.

(77) ואתחנן שם, כד"כה.

(78) תבוא כט, ג. ע"ז ה, ריש ע"ב. וראה דברי משיח

– שיחת ש"פ בא שנה זו ס"א"ב.

(79) כ, כג.

(80) בראשית ב, כה.

(81) משפטים כד, ז.

הוספה בהציפי' להגאולה, לחכות ולייחל ("צו אויסקוקן") לביאת המשיח (כפסק דין הרמב"ם⁸⁹ שנוסף לכך שצריך להיות "מאמין בו", צריך להיות גם "מחכה לביאתו"), שעייז ממחרים ומזרזים עוד יותר את ביאתו.

וכמרומו גם בהתאריך דכ"ב שבט – ע"פ מ"ש על משיח "דרך כוכב וקם שבט מישראל"⁹⁰, וכמו שהביא הרמב"ם בסיום ספרו⁸⁹ [ולהעיר משם ספרו "משנה תורה", ענין הכפל, שהוא ענין השבת⁹¹, התשובה⁹² והגאולה⁹³ – שישראל עושין תשובה בסוף גלותן ו"מיד הן נגאלין"⁹⁴].

וכן להוסיף בההשתדלות בענין ד"שליח עושה שליח"⁹⁵ – שכל שליח יעשה ויוסיף עוד שליח דוגמתו. כולל גם – לעשות מהנשמה שלה שליח למעלה, להמליץ טוב וללמד זכות על כל הנשמות שבגופים למטה בכל המצטרך, מתוך אריכות ימים ושנים טובות.

יב. ויהי רצון, שיהי' "תורה חדשה מאתי תצא"⁹⁶, שנלמד מפי משה רבינו שהוא ממוצע המחבר, ועד"ז מנשיא דורנו – ממוצע המחבר של דורנו להקב"ה (כנ"ל ס"י), ומפי הקב"ה בעצמו, בגאולה האמיתית והשלימה.

ואז יחיו המתים נשמות בגופים; והרי עיקר הגאולה הוא להנשמות למעלה – שיהיו למטה נשמות בגופים, וכנ"ל. ובאופן שלכל לראש יעמדו הגופים כמו שהיו בחייהם (כדברי חז"ל⁹⁷), ואח"כ הם יתקונו, ועד – בתכלית השלימות.

ויקויים "והסירותי את לב האבן . . ונתתי לכם לב בשר"⁹⁸, עד "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר"⁹⁹, ותיכף ומיד ממש נעשית התהוות הגאולה מאין ליש, והולכים כל בני ישראל נשמות בגופים לארץ הקודש וכו', "בנערינו ובזקנינו . . בבנינו ובבנותינו"¹⁰⁰, "קהל גדול"¹⁰¹.

וכל זה – תיכף ומיד ממש, ו"לא עיכבן אפילו כהרף עין", וכההלכה "מיד הן (כל העולם כולו) נגאלין".

[אחרי שיחה זו ניגנו את ניגון ההקפות להרלוי"צ ז"ל].

95 קידושין מא, א.

96 ישעי' נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

97 ב"ר פצ"ה, א.

98 יחזקאל לו, כו.

99 ישעי' מ, ה.

100 בא י, ט.

101 ירמי' לא, ז.

89 ה' מלכים פי"א ה"א.

90 בלק כד, יז.

91 ראה מדרש תהלים צב, א. יל"ש בשלח רמז רסא.

92 ראה אגה"ת ספ"י.

93 ראה פדר"א פמ"ח. יל"ש ר"פ לך לך. וראה ד"ה

לך לך תרכ"ז (סה"מ תרכ"ז ע' טו ואילך). תר"ל (סה"מ

תר"ל ע' ט ואילך). ועוד.

94 רמב"ם ה' תשובה פ"ז ה"ה.

– שיחה ג' –

יג. עוד ענין מיוחד ביום זה – הכנסת ספר תורה¹⁰², שהיום קראו בספר תורה חדש בפעם הראשונה, ובמנחה יקראו בו בפעם השני'.

והקשר עם כ"ב שבט הוא בגלוי – שכ"ב מורה על כ"ב אותיות התורה (כנ"ל ס"ז).

וענין זה שייך גם לפרשה שקראו בתורה היום – שבה נאמרו עשרת הדברות, שהתחלתן היא באות א', התחלת כ"ב האותיות, עד שע"ז תיקן הקב"ה את מה שהעולם נברא באות ב'¹⁰³.

ואות א' (ד"אנכי") כוללת את כל התורה כולה¹⁰⁴, כפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁰⁵; וכן הוא גם המנהג בבתי חסידיים ובבתי דתיים בכלל, שמחנכים את הילדים (לפני גיל חמש) בלימוד האותיות, החל מ"קמ"ץ אל"ף", ולהדגיש שזהו הא' ד"אנכי¹⁰⁵.

והא' ד"אנכי" הוא גם הר"ת ד"אנא (נפשי כתבית יהבית)¹⁰⁶, שקאי על עצמות ומהות, שלמעלה מכל התוארים (משא"כ "נפשי" ועאכו"כ "כתבית יהבית" הם תוארים כו').

וכשמסיימים ספר תורה, ובפרט בשבת מתן תורה, הרי זה מזכיר אודות מתן תורה בפעם הראשונה, ו"מה להלן באימה וביראה וברתת ובזיעה אף כאן כו"¹⁰⁷ [ויש לומר ש"אף כאן" הוא ע"ד "אף עשיתיו"¹⁰⁸, אף המפסיק¹⁰⁹, אבל דוקא עי"ז נשלמת כוונת הקב"ה בכריאת העולמות (עולם העשי'); וכמו כן ב"אף כאן" באימה וביראה – דוקא עי"ז מגיעים לשלימות נעלית יותר].

יד. ובפרט שספר תורה זה נכתב (גם) בהשתדלותן דנשי ובנות ישראל, שהן שייכות גם לכל הענינים של מתן תורה, כי בזכות נשים צדקניות יצאו בני ישראל ממצרים¹¹⁰, שתכלית יציאת מצרים היא "תעבדון את האלקים על ההר הזה"¹¹¹ – מתן תורה, שאז הוקדמו הנשים (כפי שקראנו בפרשתנו¹¹² – "כה תאמר לבית יעקב", "אלו הנשים"¹¹³, ואח"כ "ותגיד לבני ישראל").

וכן תהי' גם גאולה העתידה – בזכות נשים צדקניות של דור זה¹¹⁴, שהרי "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"¹¹⁵.

ר"ס סא. וראה לקו"ש שם ע' 71. וש"נ.

(108) ישע"י מג, ז.

(109) לקו"ת ר"פ בלק. ובכ"מ.

(110) סוטה יא, ב. במדב"ר פ"ג, ג, ו.

(111) שמות ג, יב.

(112) יט, ג.

(113) מכילתא ופרש"י עה"פ. וראה בארוכה לקו"ש

יתרו שנה זו (חל"א ע' 93 ואילך).

(114) יל"ש רות רמז תרו.

(115) מיכה ז, טו.

(102) באור ליום ועש"ק, כ"א שבט התקיים סיום ההכנסת ס"ת לזכר הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא נ"ע זי"ע, ע"י ה"טנקיסטים" וירידי ה"טנקיסטים" באה"ק ת"ו (ראה יומן כ' שבט שנה זו). המו"ל.

(103) ב"ר פ"א, י.

(104) ראה לקו"ש חכ"ש ע' 382. וש"נ.

(105) אגרות-קודש אדמו"ר מהור"י"צ ח"ז ע' קמו. סה"ש תש"ג ע' 144.

(106) שבת קה, א (כגירסת הע"י).

(107) ברכות כב, א. מו"ק טו, א. שו"ע אדה"ז אר"ח

והעיקר – שתהי' הקריאה השלישית בספר תורה זה (כי צריכים לקרוא בזה ג' פעמים¹¹⁶), נוסף להקריאה בתפילת מנחה שהיא תפילה השלישית, שזה קשור עם גאולה השלישית ובית המקדש השלישי, ובבא השלישית – בבא בתרא, שבה גם מדובר אודות הגאולה: "גדול¹¹⁷ יהי' כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון"¹¹⁸; אודות מתי מדבר, "דמיבסמי"¹¹⁹ – שכבר הי' להם בחי' "יין המשומר"¹²⁰ וכו'.

וספר תורה זה קשור גם לספר תורה שכתב משה (כמו שאר ספרי תורה), כי משה כתב י"ג ספרי תורה והניחם בעזרה¹²¹, וממנו מגיחים את כל שאר הספרי-תורה¹²², עד שעושים מכל הספרי-תורה – ספר תורה אחד גדול ("איין גרויסער ספר תורה"), ולב יהודי אחד גדול ("איין גרויסער אידישן האַרץ") (כמו שתורה מתחילה בב' ומסיימת בל' – לב¹²³), ו"קהל גדול" אחד גדול ("איין גרויסער קהל גדול").

טו. כאן הזמן שאלו שהגישו משקה "המשמח"¹²⁴ עבור ענינים שונים – שיעלו למעלה ויכריזו במה המדובר, ויזמינו את המסובים כאן, כדי שהם ישתתפו בזה בגופם, בנשמתם ובממונם.

והעיקר – שבקרוב ממש נזכה לשלימות השמחה, שמחת הגאולה, הקשורה גם עם השמחה דיום השבת – "וביום שמחתכם אלו השבתות"¹²⁵, שממנה באים לשמחה הכי גדולה של הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ו"לא עיכבן אפילו כהרף עין". [אחרי חלוקת המשקה התחיל לנגן "והריקותי לכם ברכה"].

– שיחה ד' –

טז. הולכים עתה מהתועדות זו "מחיל אל חיל" – להתפלל תפילת מנחה, ש"לעולם יהא אדם זהיר בתפילת המנחה שהרי (אפילו) אליה לא נענה אלא בתפילת המנחה"¹²⁶. ובפרט שזהו תפילת מנחה דשבת, עם הקדיש האחרון (של האַרְצִיִּיט) וכו' – שבה אומרים "ואני תפילתי לך ה' עת רצון"¹²⁷, ומהפכים את כל הענינים לטוב¹²⁸, ואח"כ אומרים¹²⁹ "מנוחה שלימה שאתה רוצה בה" ("מנוחה וואָס דער אויבערשטער וויל"), וכמובן שגם בני ישראל רוצים כך, עד למנוחה לחיי העולמים. ובפרט שמנחה היא גם התפילה השלישית, כנגד בית המקדש השלישי.

(123) אותיות דרע"ק אות ב' בסופו.
 (124) ס' שופטים ט, יג.
 (125) בעלותך י, י ובספרי עה"פ.
 (126) ברכות ו, ב.
 (127) תהלים סט, יד. ראה זחר ח"ב לו, ב. קנו, א. ח"ג קכט, א. קלו, ב.
 (128) ראה זח"ג שם.
 (129) בתפלת העמידה דמנחת שבת.

(116) ראה ערוך השולחן א"ח סו"ס קלה.
 (117) חגי ב, ט.
 (118) ג, טע"א-ב.
 (119) עג, טע"א.
 (120) ברכות לד, ב. סנהדרין צט, א.
 (121) ראה דבר"פ פ"ט, ט. הקדמת הרמב"ם לספר היד.
 (122) ראה צפע"נ עה"ת ר"פ וילך, ובהנסמן שם.

ולכן גם נסיים, כרגיל, עם שירת ניגון של שמחה – "שיבנה בית המקדש במהרה בימינו", וגם ניגון הקשור עם "אין עוד מלבדו"¹³⁰, ובלשון האומות דוקא.

ולפני זה – כולם יאמרו "לחיים", ושלא יחכה האחד למענה של השני, אלא הקב"ה עצמו יענה "לחיים, לחיים ולברכה" בעני' אחת גדולה ל"קהל גדול" בגאולה הגדולה, גאולה אחת גדולה ("אין גרויסע גאולה").

ושיהי' ("און עס זאל זיין") – ויהי' בפועל ("און עס וועט זיין") – לא "שיבנה בית המקדש" (לשון עתיד), אלא "נבנה" בית המקדש (לשון עבר).

לחיים, לחיים, לחיים!

[כ"ק אדמו"ר שליט"א הורה לש"ץ שי' לנגן "יהי רצון . . שיבנה ביהמ"ק". אח"כ התחיל לנגן "ניעט ניעט ניקאוואָ". אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה, וגם – אלו שצריכים לברך ברכות אחרות.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 4:20 לערך].

(130) ואתחנן ד, לה.

יומן

שיחה ב' ארכה שעה לערך, ונאמרה מתוך "שטורעם". בשיחה קישר את כל עניני היום ל"והחי יתן אל לבו" – שצריכה להיות המשכה נשמה בגוף דוקא: משיעור רמב"ם היומי ("שיהא צריך לאפר"), התאריך (כ"ב – אותיות התורה שבהן נברא העולם, ושבת – מלשון מקל המורה על תוקף), יאַרצייט "אשת נעורים", אמירת "יזכור" בר"ה ויוהכ"פ שקשורה עם נתינת צדקה גשמית, ופרשת השבוע – שבנ"י רצו לשמוע ממש רבינו כדי שלא יהי' "פרחה נשמתן", ובסיום הפרשה "אשר לא תגלה ערותך עליו" כי בני נמצאים בעוה"ז הגשמי ולא כמו קודם החטא.

כשדיבר אודות פטירת "אשת

• יום שבת קודש פרשת יתרו, כ"ב שבט – יום ההילולא של הרבנית הצדקנית נ"ע •

בהתוועדות הי' לחץ כבד. כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס בשעה 1:30 כשהקהל שר ניגון שמחה, ואחרי שבירך על היין שרו "אוהב ה".

בשיחה א' דיבר אודות "והחי יתן אל לבו" (וכן כל ההתוועדות היתה סביב נקודה זו), והורה לקבוע שיעורים ברבים בלימוד נגלה ובפרט חסידות.

אחרי שיחה זו שרו ניגון שמח (ששרים על המילים "מי לי בשמים גו"), ובאמצע חיך לרחמ"א שי' חדקוב והורה לו לומר "לחיים", וכן לכמה אחרים.

בלתי מוגה

שיחה ג' ארכה רבע שעה לערך, ובה דיבר אודות סיום הס"ת החדש לז"נ הרבנית (שהוכנס ביום חמישי) שקראו בו היום, וקשר לתאריך ולפרשת השבוע, ובסיום הזכיר אודות חלוקת המשקה.

אחרי שיחה זו התקיימה חלוקת המשקה. א' הלוקחים לקח שני בקבוקים והכריז שתי הכרזות. בסוף החלוקה מזג כ"ק אדמו"ר שליט"א מבקבוק קטן בצורה הפוכה!

אחרי חלוקת המשקה החל לנגן "והריקותי לכם ברכה".

בשיחה ד' הורה לנגן "שיבנה ביהמ"ק" ו"ניעט ניעט ניקאוואָ", וכן לומר "לחיים", ובאופן שלא מחכים שהשני יענה, כי הקב"ה עונה בעצמו. את השיחה סיים באומרו (ג"פ): "לחיים, לחיים, לחיים".

מיד אחרי השיחה צעקו כולם "לחיים". כ"ק אדמו"ר שליט"א שתה את הכוס, ולמשך כמה דקות ענה "לחיים" לקהל.

אח"כ סימן לש"ץ ר' משה שי' טלישבסקי לנגן "יהי רצון . . שיבנה ביהמ"ק", ואח"כ התחיל לנגן "ניעט ניעט ניקאוואָ".

אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה, והוסיף על הנוסח הרגיל: "און אויך די וואָס דאַרפן מאַכן אַנדערע ברכות".²

ההתוועדות הסתיימה בשעה 4:20 לערך.

נעורים", אמר דעל אף המבואר ב"סוגיא האיומה" במסכת סנהדרין שאחרי פטירת "אשת נעורים" צ"ל זהירות בנתינת עצות, הרי רואים שבפועל נעשה להיפך, וחיך באומרו שאינו יודע מי מכריח את זה, אבל כך היא המציאות.

כשדיבר אודות אמירת "יזכור", התבטא באומרו שמסתמא כבר ידוע ה"סוד" שרבתינו נשיאינו נהגו לומר "יזכור" בר"ה, וחיך באומרו שכאשר גילו לו את הסוד - ידעו שבסופו של דבר יפרסם את זה.

כשדיבר אודות טענת בני ישראל שרוצים לשמוע ממה רבינו, דיבר בקול גבוה במיוחד. בין הדברים הזכיר אודות שנת הארבעים, ואמר שנשיא דורנו הוא ממוצע המחבר בין הקב"ה לבני, כמו משה רבינו.

בין הדברים התבטא באומרו דאע"פ "אַז ס'איז געווען אַ פייערל און זי איז אַרויף בזה למעלה", הרי היא משתוקקת להיות דוקא נשמה בגוף בעוה"ז הגשמי. כמו"כ הזכיר אודות הקמת מוסדות על שמה ולזכותה, וכן נתינת שם לתינוקות על שמה, שזה מגלה את הענין ד"מה זרעה בחיים אף היא בחיים".

אחרי שיחה זו שרו את ניגון ההקפות להרלו"צ ז"ל, וכ"ק אדמו"ר שליט"א מחא כפיו הק' מעט וכן נענע מעט בראשו הק' בקצב הניגון.

במהלך הניגונים, סימן לכמה לומר "לחיים" על כוס גדולה, ולא' רמז בידו הק' להפוך את הכוס.

באמצע א' השיחות, סובב כ"ק אדמו"ר שליט"א את ראשו הק' לאחוריו.

(2) = "וגם אלו שצריכים לברך ברכות אחרות [וראה גם יומן ש"פ בשלח, ט"ו בשבט שהוסיף והזכיר לכלול בברכה גם את ברכת הפירות].

(1) = "שהיתה להבה והיא עלתה בזה למעלה".

ר"ד מחלוקת הדולרים

מאוד בדרכים רבות, ואני מודה לרבי.
 כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ומה אודות
 פרס ה'נובל' שלך?".

הנ"ל: הם שומרים את זה בשבילי...

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "עוד לא?".

הנ"ל: עוד לא, אני מנסה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "הכי טוב
 שאתה יכול ("your very best")?".

הנ"ל: אני מקוה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשורות
 טובות, הצלחה רבה, עוד יותר מעד
 עכשיו".

• ילד א' שאל אם יכול לקבל דולר
 עבור אחותו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן
 לו דולר נוסף באומרו (באנגלית): "כן,
 אתה יכול לקבל בשבילה".

הנ"ל ביקש ברכה להיות תלמיד
 חכם.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "להיות מה?".

הנ"ל: תלמיד חכם.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "תלמיד חכם
 גדול! והשית' יברך אותך להיות מוצלח".

• הריל"ג הציג את נשי חב"ד שבאו
 לקראת כינוס השלוחות, ואחת מהן
 מסרה תיקי', וברכה כ"ק אדמו"ר
 שליט"א: "בשורות טובות, הצלחה
 רבה", ונתן לה דולר נוסף באומרו: "זאל
 זיין א פעולה נמשכת פון דעם גאנצן
 כנס".

הריל"ג הציג את גב' בוטמן תחי'
 – יו"ר נשי חב"ד באה"ק, והלה מסרה

יום ראשון, כ"ג שבט תשמ"ט

• כשעבר ד"ר ל. שי' רזניק עם בנו,
 הרים כ"ק אדמו"ר שליט"א את ידו הק'
 בחיוד, ושאל (באנגלית): "איפה הבן
 השני שלך, והבן השלישי?".

הנ"ל ענה שנשארו בבית עם אמם,
 והציג את אחיו מר יצחק שי'.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "מאוקספורד?".

הנ"ל השיב בחיוב, ושאל כ"ק
 אדמו"ר שליט"א: "הוא גר כאן, או חוזר
 לאוקספורד?".

הנ"ל אמר שחוזר מחר, וכ"ק אדמו"ר
 שליט"א נתן לו דולר באומרו: "מחר.
 אז תתן את זה בשביל כאן, בשביל
 ארצות הברית", ודולר נוסף באומרו:
 "זזה בשביל אנגלי'. והשית' יברך אותך.
 אתה פעיל בבית חב"ד שם?".

הנ"ל אמר שיש בית חב"ד חדש וזה
 מתרחב, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א
 (בהצביעו עליו): "אני שואל אם אתה
 פעיל שם".

הנ"ל אמר שהוא פעיל, והריל"ג העיר
 שהוא מדבר בענוה שהרי הוא מאוד
 פעיל שם, ופנה כ"ק אדמו"ר שליט"א
 לד"ר רזניק ושאל (בחיוד): "הוא ביישן
 ("shy"), או...?".

הנ"ל השיב שהוא ביישן וגם פעיל,
 וכ"ק אדמו"ר שליט"א חיך ונתן לילד
 דולר נוסף באומרו: "זזה בשביל אחיך",
 ולד"ר רזניק נתן דולר נוסף באומרו:
 "זזה בשביל בנך השלישי", ודולר שלישי
 באומרו: "זזה בשביל הגברת ג"כ".

הנ"ל: תודה. הרבי העשיר אותנו

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "יע, יאריך ימים על ממלכתו, בשורות טובות".

הנ"ל: אמן, שנזכה שהרבי יוליכנו לביאת המשיח בקרוב.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אמן, אָבער דאָס – זען דאָס ניט אָפּהאַלטן, זאָל זיין בקרוב ממש. בשורות טובות".⁵

הנ"ל מסר שקית של פענים אוסטרליים באומרו שהיות והוא נוסע לאוסטרליה, הוא רוצה להביא עבור הילדים מטבעות מכ"ק אדמו"ר שליט"א.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "איר פּאַרט איצטער אַהינצו?"⁶

הנ"ל: כן, אי"ה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א הרים את שקית המטבעות ונתנה לו באומרו: "זאָלט איר אָפּגעבן דאָרטן", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "און דאָס זאָל זיין מיין השתתפות אין דערויף".⁸

הנ"ל ביקש ברכה בענין מסויים, ובירכו כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זאָל זיין גוטע בשורות, נסיעה בהצלחה רבה".⁹

הנ"ל הציג את בנו, ובירכו כ"ק אדמו"ר שליט"א: "האָבן פון עם אַ סאָך חסידישע נחת, בשורות טובות".¹⁰

הנ"ל הציג עוד מישהו באומרו שאינו בנו, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בן אברהם יצחק ויעקב. בשורות טובות".

מתוך בכי דו"ח של פעולות נשי חב"ד באה"ק לע"נ הרבנית.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (כשמסמן על פניו הק'): "אָבער ס'דאַרף זיין מתוך שמחה, וואָס איר האַלט באַ פונקט דעם היפך? ... זאָל זיין בשורות טובות, הצלחה רבה",² ונתן לה דולר נוסף באומרו: "דאָס איז פאַרן מאָן",³ ודולר שלישי באומרו: "און דאָס איז פאַר דעם זון, איר האַלט אין איין בעטן פאַר עם. זאָל זיין בשורות טובות".⁴

• הרחי"ק הציג את הכתב לעניני דת של עיתון "ניו יורק דיילי ניוז", והלה איחל לכ"ק אדמו"ר שליט"א שיחיה לאלף שנה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (באנגלית, בחיוף): "אמן. אלף זה יותר מדי, אבל אם יהי' תשע מאות תשעים ותשע, ג"כ [אהי'] מרוצה...". ונתן לו דולר באומרו: "הצלחה בכתיבה".

הרחי"ק הציג צלם של העיתון הנ"ל באומרו שנוסע לאה"ק, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "זה נתן לצדקה בארץ ישראל. בשורות טובות, הצלחה רבה".

יום ראשון, יו"ד סיון תש"נ

• הריל"ג הציג את האדמו"ר מדייז'א שליט"א, ובירכו כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשורות טובות, הצלחה רבה".

הנ"ל: הרבי זוכר אותי, מסתמא.

(2) = "אבל זה צ"ל מתוך שמחה, [ל]מה את אוזחת בההיפך בדיוק?... שיהיו בשו"ט, הצלחה רבה".

(3) = "זהו בשביל הבעל".

(4) = "זהו בשביל הבן, את תמיד מבקשת בשבילו. שיהיו בשו"ט".

(5) = "אמן, אבל זה – תדאג לא לדחות את זה, שיהי' בקרוב ממש. בשו"ט".

(6) = "אתה נוסע עכשיו לשם?".

(7) = "שתתן שם".

(8) = "ושזו תהי' השתתפותי בזה".

(9) = "שיהיו בשו"ט, נסיעה בהצלחה רבה".

(10) = "שיהי' לך ממנו הרבה נחת חסידית".

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכרון

הרבנית הצדקנית

מרת חי' מושקא

בת כ"ק אדמו"ר

אור עולם

נזר ישראל ותפארתו

צדקת ה' עשה

ומשפטיו עם ישראל

ורבים השיב מעון

מרנא ורבנא

יוסף יצחק

ובת הרבנית הצדקנית

מרת נחמה דינה

ע"ה ז"ל

נפטרה ביום רביעי פ' משפטים

כ"ב שבט שנת ה'תשמ"ח

ת'נ'צ'ב'ה'

אשתו של – יבלח"ט – כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכי"ר

יה"ר שיראה רוב נחת מתלמידיו,
חסידיהו ושלוחיו ומכלל ישראל

ותיכף ומייד ממ"ש נראה בעיני בשר

בקיום נבואתו העיקרית – בשורת הגאולה –

"לאחר לגאולה" ו"הנה זה משיח בא"

ובעגלא דידן יתגלה לעין כל ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'

ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל

בגאולה האמיתית והשלימה נאו מייד ממ"ש ממש!

לזכות

חיילי בית דוד

תלמידי התמימים השוהים ב-770 – בית חיינו – בית משיח

להצלחה רבה ומופלגה בכל עניניהם

מתוך הרחבה ומנוחת הנפש

לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ובפרט בהענין הכי עיקרי שהזמן גרמא

בקבלת פני משיח צדקנו – כ"ק אדמו"ר שליט"א

יחד עם כל בניי שליט"א בכל מושבותיהם תיכף ומייד

ממ"ש, נאוו!